TOVERI

Lännen suomalaisen työväen lännenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO LAURI MOILANEN
ADOLPH SALMI A. B. MÄKELÄ
SULO SYVANEN

TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.
ANTTI J. PARTAN, Manager.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Ilmotushinta 40c palstatuumalta. Kuolemanilmotukset $1.50 kerta ja muistovarsyillä $2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset 50c kerta, halutaantieto- ja nimenmuutto-ilmotukset 25c kerta, naimailmotukset $1.50 kerta, avioero-ilmotukset $1.00 kerta. Seisovat ilmotukset sopimuksen mukaan. Satunnaisista ilmotuksista tulee rahan seurata mukana. Englannin kielestä suomennetaan vapaasti.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta..$4.00 6 kuukautta..$2.25
3 kuukautta.....$1.35 1 kuukausi... .50
Suomeen ja muualle ulkomaille:
Yksi vuosikerta..$6.50 6 kuukautta..$3.50

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year.....$4.00 Six months.....$2.25
Three months..$1.35 One month..... .50
Advertising rates in effect July 1, 1912, 40 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.
TOVERI BOX 99, ASTORIA, ORE.

Toimenusto sijaitsee 10:nnen ja Duane katujen kulmassa. Telefooni: konttori 365, toimitus 832.

— Latojien union tunnustaman juhlapäivän takia ei Toveri voi ilmestyä huomenna.

Miksi ei periaatteellisiakin?

Kirjotuskilpailumme suunnitelman sitä kohtaa vastaan, jossa selitetään ainoastaan uutiskirjeitten tulevan palkintoja arpoessa otetuksi huomioon, saattaa jollakin olla muistuttamista; periaatteellisethan ne pitäisi olla etutilalla. Asianlaita on nyt kuitenkin siten, että lehdellämme ei ole mitään puutetta periaattellisista kirjotuksista, mutta paikkakuntakirjeistä on. Saadaksemme siis etupäässä uutisia eri paikkakunnilta, jätämme periaatteelliset kirjotukset kilpakirjotusten ulkopuolelle.

Tällä ei suinkaan ole sanottu, etteivätkö muut kuin toimitus saisi kirjotella vakavia kirjotuksia tai sekalaiskertomuksia tai mitä vain katsovat kirjottamisen arvoiseksi. Kyllä niitä saa kirjottaa aivan kuten ennenkin, vieläpä enemmänkin, mutta ne eivät tule tässä paikkakuntakirjeitten kilpailussa huomioonotetuiksi.

Jos saamme kunnollisia sekalaiskirjotuksia tai muita, niin sovimme niistä kirjottajien kanssa erikoisesti, kuten yhtiökokous päätti.

Tämä olkoon selitykseksi mahdollisten väärinkäsitysten ja harhaluulojen varalta. Osastoille pyydämme erikoisesti painostaa nyt sitä, että valvovat kirjeenvaihtotoimintaa paremmin kuin näihin asti; — ne nimittäin jotka eivät sitä ole näihin saakka kunnolleen tehneet.

Toisin ei voisi olla laita

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., April 25, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Muuan suuri puutavarayhtiö, jonka työmailla äskettäin otettiin käytäntöön kahdeksan tunnin työpäivä, vaikka ei sitä työläisten vaatimuksesta viime kesänä annettu, on julkaissut numeroita, jotka osottavat, että tuotanto ei ole työpäivän lyhennyksen johdosta ollenkaan vähennyt, vaan päinvastoin enentynyt, vaikka silloin kun työläiset vaativat työpäivän lyhennystä, sitä vastustettiin silläkin perusteella, että siten ei voi tuottaa niin paljon kuin tarvittaisi.

Allaolevat numerot osoittavat miten paljon tuotettiin helmikuulla, jolloin vielä tehtiin kymmentuntista työpäivää ja miten paljon maaliskuulla, jolloin työpäivä oli kahdeksantuntinen. Kun helmikuulla tuotettiin keskimäärin 242,810 jalkaa päivässä niin tuotettiin maaliskuulla 249,029 jalkaa, muitten suhteitten paitsi työpäivän pituuden ollessa samanlaisina.

Työväestön vaatimukset eivät siis ollenkaan haitanneet työnteettäjien voittoja, vaan lisäsivät niitä, koska tuotannon enetessä voitotkin enenevät. Useassa tapauksessa olisi työläisten vaatimuksien toteuttaminen mahdollista ilman sanottavampaa haittaa työnteettäjille, mutta sitten kään ei niitä toteuteta. Näyttää siis siltä, kuin eivät edut ollenkaan määräävinä tässä suhteessa, mutta kyllä niin on sittekin laita. Jo pelkkä työläisten vaatimuksien periaatteellinen tunnustaminen on kapitalisteille epäedullista, sillä kun työväestö oppii saamaan tahtonsa kuuluville, oppii se pian luottamaan itseensä ja silloin alkaa perustus kapitalistien vallan alla horjua. Ja se on jo riittävä saamaan työnteettäjät aseisiin työväestöä vastaan.

Kahdeksan tunnin työpäivä takaa työläisille enemmän vapaata aikaa, joten he pikemmin oppivat ajattelemaan ja se se on kauhistus kapitalisteille.

Raaka-aine ja valmis tavara

Suurteollisuuden harjottajien laskelmissa ovat työväestön lapset ainoastaan tuotannossa tarvittavaa raaka-ainetta. Ja siitä syystä ovatkin suurperheiset työläiset usein suositumpia kuin yksinäiset.

Perheellisestä miehestä on työnantajalle monenlaista muutakin etua kuin yllämainitunlaisen raaka-aineen luominen. Esim sellaisilla paikoilla, joissa teollisuusparooni omistaa asunnot, kaupat ja kaikki muut välineet, mitä työläiset tarvitsevat elääkseen, suuren perheen isä kuluttaa palkkansa viimeistä senttiä myöten yhtiön kaupassa, jossa tavara tavallisesti on ala-arvoista ja korkeahintaista. Siten tulee yhtiö saamaan työvoimaa paljon halvemmalla kuin palkkaamalla yksinäisiä miehiä, jotka täytyy joskus antaa hiukan rahapalkkaakin.

Ja kun syntyy työselkkauksia, silloin ovat suurperheiset miehet paljon turvattomammassa asemassa kuin yksinäiset, varsinkin jos työväestö ei ole järjestynyttä. Yksinäinen mies muuttaa minne hyvänsä, mutta suuren perheen kanssa ei niin vain voi muutella.

Eikä lapsilauman kasvattaminenkaan voi yhtiön työmailla käydä päinsä oikeastaan muulla tavalla kuin miten yhtiö haluaa. Niin tyyten tehtävistään poikkeavia kuin koulut yleensä ovatkin ja niin vähän kuin niissä opetetaankin muuta kuin yläluokan mailmankatsomusta, niin yhtiöitten mailla olevat koulut ovat siinäkin suhteessa muista edellä. Niin että lapsista kasvatetaan jo kouluissa yhtiölle mieluisia orjia raaka-aine jalostetaan siellä jo sellaiseksi, josta verrattain vähällä työllä sitte tulee yhtiölle käyttökelpoista tavaraa.

Tinkimisen varaa on siinäkin

Washingtonin valtion teollisuustapaturmakomissioni selittää, että tapaturmien lukumäärää, joka maaliskuulla kohosi korkeammalle kuin milloinkaan ennen — 40 kuollutta ja 2,200 loukkaantunutta — voitaisi paljon alentaa, jos "sekä työläiset että työnteettäjät järjestäisivät tarmokkaamman taistelun turvallisuuden ja varovaisuuden aikaansaamiseksi vaaranalaisilla teollisuusaloilla ja suojelusvälineitten käytäntöönottamiseksi."

Tuntuu siis siltä, kuin nämä tapaturmat olisivat johtuneet jonkun ulkopuolisen voiman vaikutuksesta, sellaisen, jota vastaan on sekä työnteettäjien että työläisten alettava taisteluun. Sellaista me emme usko. Me emme tiedä mistään sellaisesta, että työläiset vastustaisivat turvallisuuttaan ja suojelusvälineiden käytäntöönottamista. Päinvastoin me voisimme mainita useita tapauksia, joissa työläiset ovat saaneet mennä lakkoonkin, saadakseen sellaisia välineitä ja turvatakseen henkensä työskennellessään. Samoin me voisimme mainita tapauksia, joissa työnteettäjät ovat kieltäytyneet ottamasta suojelusvälineitä käytäntöön. Niin, että meistä tuntuu, että teollisuuskomissioni on täsäkin taas työnteettäjien asioilla, koettaen johtaa yleistä mielipidettä harhaan, estääkseen sen huomaamasta todellisia syyllisiä.

Jos herrat teollisuuskomissionin jäsenet saisivat esim. Washingtonin kuvernöörin, jonka 'työläisystävällisyydestä' on niin niin monta vaalisaarnaa pidetty, luopumaan työläisvainostaan niin kauaksi, että asettaisi lainvartijat valvomaan, että valtiossa ei yksikään teollisuuslaitos jossa ei ole lainmääräämiä turvallisuusvälineitä käytännössä, ei ole käynnissä, niin pian muuttuisivat suhteet. Mutta herra kuvernöörillä näyttää olevan tavaton kiire niiden vaientamiseksi, jotka suojelusvälineitä vaativat ja jotka ainoastaan kykenevät estämään teollisuustapaturmat, nimittäin työläisten.

Korpilain käytön luokkasuhteet

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., April 25, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Kapitalistinen sanomalehdistö, joka vielä joitakin viikkoja sitte kaikin voiminsa kiihotti tietämättömien ja harhaanjohdettujen katujoukkojen vaistoja ja antoi niille viittauksia väkivaltaisuuteen ryhtymiseksi työväestön asianajajia vastaan, teeskentelee nyt olevansa kauhuissaan ja pahoillaan näiden väkivaltaisuuksien johdosta. Mutta tietoisena tapahtumien luokkaluonteesta se maalaa ne kokonaan toisenlaisiksi kuin mitä ne todellisuudessa ovat.

Collinsvillessä, Ill., toimeenpantua hirttämistä voidaan pitää ikäänkuin käännekohtana siinä edesvastuuttomassa ja avoimessa huligaanivaistojen kiihottamisessa, josta ylempänä mainitsimme.

Ja mistä syystä selittävät porvarilehtemme nämä korpilakituomiot johtuneiksi? Chicago Tribune selittää esim. Robert Pragerin murhan Collinvillessä, Ill., johtuneen kansajoukon kiihtymyksestä; johtaja oli ollut juovuksissa ja selvittyään kertoillut tapahtumasta "alkuperäisten vaistojensa mukaan toimivan gorillan paatuneella välinpitämättömyydellä."

Mutta sittekin tapahtuman takaa täytyy löytyä jotain muutta "paatunutta välinpitämättömyyttä", kuin mitä ilmeni hirttämisen johtajassa. Sieltä täytyy löytyä paikkakunnan työnteettäjien petomainen voitonhimo, joka pyrkii raivaamaan pois tieltään jokaisen joka uskaltaa asettua sen esteeksi ja vaatia työläisten oikeuksienkin tunnustamista.

Collinsvillen tapahtuma ei ole suinkaan ainoa laatuaan, ja senkin suhteen on jo selitetty, että paikkakunnalla oli vallinnut erimielisyyksiä hiiliparoonien ja työläisten välillä ja että hirtetty Prager oli ollut tunnettu unionisti.

Tämä tapahtuman luokkaluonne se onkin, joka tekee sen mielenkiintoiseksi. Me emme ole persoonallisesti tuttuja kuinkaan monen tämänluontoisen tapahtuman kanssa, mutta riittävän monen, voidaksemme osottaa, että työnteettäjien voitonhimo on ollut pohjimmaisena kannustajana jokaisessa mellastuksessa, olipa se tapahtunut isänmaallisuuden nimessä tai muuten. Työnteettäjät ovat käyttäneet vain hyväkseen sitä kiihtynyttä mielialaa, jonka heidän palkkaamansa sanomalehdet ovat ensin muokanneet. Grays Harborin tervajaiset eivät ole mitään muuta kuin sikäläisten tukkiparoonien toiveitten kohdistamista työläisten etujen puolesta taistelleisiin ja tähtä kotoa me voisimme mainita erään seikan, joka paremmin kuin mikään muu osoittaa näiden tapausten luokkaluonteen.

Kuten lukijamme muistavat, sai liikkeenhoitajamme syksyllä eräänlaisen uhkauskirjeen, jonka johdosta ei viranomaisia saatu panemaan toimeen minkäänlaista tutkimusta, vaikka johteet olisivat olleet mitä parhaat. Meille on selvä, että eräät laivanrakennuskapitalistit tietävät sangen tarkoin mistä kirje lähetettiin ja miksi se lähetettiin. Se oli seurauksena silloisesta laivanrakennus työläisten palkankorotus- ja järjestymisvaatimuksesta, jota me kannatimme, mutta laivakapitalitit vastustivat.

Kenen etujen takia viranomaiset jättivät jutun tutkimatta, olisi mielenkiintoista lukijoillemme näin vaalien edellä, jolloin useat valitsevat jälleen mieluisensa kokelaat äänestettäväkseen.

Uskottomuus hallitukselle ei ole yhdessäkään tapauksessa perussyynä henkilön pahoinpitelyyn, päinvatoin on laita siten, että jos millään niin sellaisilla toimenpiteillä synnytetään katkeruutta viranomaisia kohtaan, jotka eivät tavallisesti ryhdy mihinkään toimenpiteisiin syyllisten rankaisemiseksi. Saksan hallituksen kätyrit eivät esiinny siten kuin näitten 'epälojaalisten' syytetään esiintyvän, vaan salaisesti. Mutta vaikka esiintyisivätkin, vaikkapa jokainen tervatta ja höyhennetty olisi syyllinen — jota he eivät ole — niin sittekin olisi rangaistava niitä viranomaisia, jotka eivät edes rikoksen tapahduttua ryhdy toimenpiteisiin mellakoitsijain rankaisemiseksi. Ja ainakaan lännellä ei ole vielä yhdessäkään tapauksessa asetettu ketään syytteeseen, vaan päästetty vapaaksi nekin, jotka Seattlessa yrittivät hajottaa sikäläisen Call-lehden kirjapainon.

Todellisten syyllisten — työnteettäjien — jäljille eivät viranomaiset luonnollisista syistä voi päästä, mutta työväestön on tiedettävä, mistä kaikki johtuu. Työväestön on päästävä selville näiden juttujen luokkaluonteesta, silloin säilyvät tahrattomina työväestön pyrkimykset ja eräänlainen isänmaallisuus, sellainen, jota työnteettäjät ja heidän ostettu sanomalehdistönsä pitävät yllä, tulee esille oikeassa värissään.

Jos viimeaikaista mellastusta ja edesvastuuttomuutta edelleen sallitaan, saavat työnteettäjät menetellä hurttineen siten kuin haluavat. Jokainen joka on heille vastenmielinen, leimataan isänmaan viholliseksi ja kiihotetaan katujoukko tekemään hänelle ruumiillista väkivaltaa, jopa murhaamaankin. Kuka hyvänsä voi aivan persoonallisista syistä antaa ilmi viihollisensa, saattaen hänelle paljon vaikeuksia, jopa raskaan rangaistuksenkin.

Älkäämme unohtako, että jokaisessa tapauksessa, jossa työnantajat asettuvat sanomalehdistöineen tukemaan jotakin juttua, on kysymyksessä heidän aineellisia etujaan. Ja näissä länsivaltioissa toimeenpannuissa tervajaismellastuksissa on pohjana täkäläisen työväestön pyrkimys järjestymisoikeuden ja yleensä ihmisoikeuksien saamiseksi, vastoin työnteettäjiensä etuja.

MAILMANKATSOMUKSIA

KUNNALLIS-OMISTUKSEN TULOKSIA.

Pari vuotta sitte otti San Francisco kaupunki käyttääkseen eräitä raitiotielinjoja. Kuinka tämä — Yhdysvalloissa vielä kokeiluksi katsottava — yritys on kannattanut, käy selville muutamista numeroista. Tuloja on ollut $7,236,036; liikennekustannukset olivat $3,014,847. Kaupungille näin saaduista voittovaroista maksettiin tarkotusta varten otetun lainan korkoja $800,584; raitiotieverkon laajentamiseen taas käytettiin $593,432, ja $1,317,830 on jäänyt kaupungin käytettäväksi kaikenlaisiin muihin tarkotuksiin.

Kaupungin omistamilla teillä on työläisten palkka 37½senttiä tunnilta, samalla kun (edelleen tuossa kaupungissa liikettä harjottavan) yksityisen raitiotieyhtiön palveluksessa maksetaan 25 senttiä, joka vasta kahdeksan vuotta palveltua voi nousta korkeintaan 35 senttiin. Kaupungin radoilla on työpäivän pituus 8½ tuntia, yksityisradoilla taas 11½. Näistäkin luvuista nakyy, mikä suunnaton ero on yksityiskapitalistisilla ja kunnallisilla liiketavoilla.

SEITSEMÄNKYMMENTÄ MILJOONAA VUOTTA.

Mainio englantilainen luonnontutkija Tyndall piti kerran eräässä suurkaupungissa esitelmän, jossa hän mainitsi, että auringon kuumuus vähitellen jäähtyy, niin että sen lämpövarasto noin seitsemänkymmenen miljoonan vuoden kuluttua tyhjentyy; ihmisjärjellä ajatellen täytyisi silloin kaiken elämän maan pinnalta loppua.

Salin perältä nousee silloin yhtäkkiä muuan kunnon porvari, melkoisesti huolestuneen näköisenä. "Pyydän anteeksi", keskeytti hän esitelmän, "kuinka pitkän ajan kuluttua sanoitte tämän tuhon meiltä kohtaavan?"

"Noin seitsemänkymmenen miljoonan vuoden kuluttua", vastasi esitelmänpitäjä hymyillen.

Helpotuksen huokaus pääsi kysyjältä, kun hän taas valmistautui istumaan paikallensa. "Luojan kiitos", hän sanoi, "minä kun olin kuulevinani, että siihen on ainoastaan seitsemän miljoonaa vuotta!"

Eikä mies ensinkään näyttänyt ymmärtävän, miksi yleisö niin makeasti nauroi tälle hänen huomautukselleen.

SANTARMIT VIEKKAAMPIA KUIN TALONPOJAT.

Eräällä paikkakunnalla Saksassa oli viime joulukuun alussa määrätty toimitettavaksi yleinen elukkain lasku. Saatuaan asiasta tiedon arvelivat talonpojat, että siipikarjan suhteen ei oltane niin tarkkoja. Ja niin saivat viranomaiset tietää, että tuossa piirissä oli ilmotettu jotakin 5,000 kanaa vähemmän kuin mitä niitä todellisuudessa oli. Viranomaiset päättivät ottaa asiasta selvän. Talonpojat saivat tietysti vihiä tuosta aikeesta ja kätkivät huolellisesti kaikki ne kanansa, joita eivät olleet ilmottaneet. Kukkojen he sitävastoin antoivat juoksennella vapaasti, koska niiden lukumäärä ei vaikuttanut mitään talonpojilta vaadittujen munien paljouteen. Tarkastusta pitämään lähetetyt santarmit kyllä arvasivat ettei heidän ole helppo tavallisella etsimisellä löytää niitä paikkoja, mihin talonpojat olivat kanansa piilottaneet. Siitä varalta olivat he ottaneet mukaansa jyviä, joita heittelivät kanapihoissa tepasteleville kukoille. Kukot heti alkoivat kutsua kanojakin naurkinalle, ja kohta kuului kanojen kiilopaikoista avstukseksi innokas kaakatus, jonka johdolla santarmien oli helppo löytää kanat.

VIININ VAIKUTUS POLITIIKKAAN.

Bismarck aina muisti pitää esillä hyvän viinin tärkeyttä. Eräässä kirjeessään huhtik. 28 p:ltä 1854 hän lausuu: "Keisarillisen Majesteetin on huolehdittava siitä, että hänen kaikkeinkorkeimmat ministerinsä juovat enemmän viiniä. En suvaitsisi kenenkään noista herroista tulevan istuntotihin, ellei hän ole vetänyt nahkaansa puolta pulloa. Muuten ei meidän politiikkamme saa arvokasta väritystä."

Samaten sanoi Bismarck maalisk. 31 p. 1892 pitämässään puheessa: "Me pohjoiset kansat tarvitsemme hieman ryypiskellä. Unkarilaiset ja espanjalaiset ja muut etelämaalaiset ovat puolipöhnässä jo mailmaan tullessaan. Mutta ennenkuin saksalainen pääsee oikein tuntemaan voimansa täytyy hänen olla saanut kupuunsa puoli pulloa viiniä — tai vielä paremmi, jos koko pullon."

TAITEILIJA-URA SEKIN.

Sata vuotta, vähä ylikin, on kulunut erään omalla alallaan suurenmoisen "taiteilijan" syntymästä. Eduard Klischnigg, joka syntyi Lontoossa v. 1815, oli kuuluisa apinaosien esittäjä. Monella eri näyttämöllä hän esiintyi hullunkurisissa, mykissä apinaosissa, tehden sen yleisön mitä suurimmaksi iloksi ja hankkien niille teattereille, joiden "tähtenä" hän kulloinkin oli, täydet huoneet ja hyvät tulot, eikä jäänyt itsekään aivan rahattomaksi. Jo poikasesta hän oli kotikaupungissaan esiintynyt kiovnina ja muutti sitte Pariisiin, jossa kernotaan hänen saaneen itselleen vaimon varsin omituisella tavalla. Pariisissa piti sinä aikana eläintarhaa hyvin tunnettu eläintenkesyttäjä van Aken jonka tyttäreen Klischnigg oli silmittömästi rakastunut, mutta isä oli häneltä jyrkästi kieltänyt suostumuksensa. Van Akenin eläinkokoelman parhaana vetovoimana oli iso orang-utani. Eräänä päivänä orang-utani sairastui, ja omistaja oli asian johdosta kovin huolissaan, sillä siitä johtui tuntuva päämenetys vähennys. Muutamana aamuna toi vartija kuitenkin sen ilahuttavan tiedon, että apina taas oli tullut terveeksi, ja aivan oikein, van Aken näki omin silmin orang-utaninsa kiipeilevän häkissään yhtä iloisena ja reippaana kuin ennenkin. Yleisöä virtasi taas eläinnäyttelyyn, ja omistaja oli tyytyväinen. Näin kului muutamia päiviä. Mutta eräänä aamuna kun van Aken kävi aamutarkastuksellaan, aukasi orang-utani häkinsä oven, astui hämmästyneen "kesyttäjänsä" eteen ja valitulin sanoin tudelleen pyysi hänen tytärtään vaimokseen. Nuori Klischnigg oli pannut toimeen koko tuon niin hyvästi onnistuneen petoksen päästäkseen sillä tavoin aikeensa perille.

Esiinnyttyään sitte vuosikauden hullunkurisessa hyppynäytelmässä "Brasilialainen apina Joko", läksi hän v. 1836 Vieniin, jossa hän tarjoutui tunnetulle teatterinjohtajalle Carlille antamaan vierailunäytäntöjä.

"Missä osissa te esiinnytte?" kysyi Carl.

"Apinana", vastasi Klischnigg.

"Niitä meillä on ennestäänkin liikaksi", tokasi tirehtööri, aikoen hylätä tarjouksen.

Klischnigg kääntyi ovelle, tarttui oven ripaan ja raapi korvallistaan vasemmalla jalallaan niin hullunkurisesti, että Carl remahti ääneen nauramaan, kutsui hänet takaisin ja teki kaupat hänen kanssaan vierailunäytäntöjen antamisesta. Eikä hänen tarvinnut katua kauppaansa. Näytelmäkirjottaja Nestroy pantiin laatimaan kappale "Apina ja sulhanen", jota esitettiin 40 kertaa perätysten, ja josta apinan esittäjä yksistään ansaitsi noin 30,000 guldenia (lähes $15,000). Se oli ensi luokan "vetonaula"; toisten teatterien kaikki yritykset jäivät varjoon, kun yleisö ryntäsi apinaa katsomaan.

Näin rohkaisevan menestyksen jälkeen kirjotettiin Klischniggiä varten yhä uusia apinakappaleita, joissa hän esiintyi vierailunäyttelijänä. Sanomalehdet julkaisivat tuosta suositusta apinaosien esittäjästä kuvia ja kirjotuksia. Vuosikymmeniä hän sitte matkusteli Euroopan mantereella esiintyen yksinomaan apinata, suorastaan uskomattomalla menestyksellä. Klischnigg kuoli v. 1877 Vienissä, jossa hän oli suuren maineensa perustanut.

Kielletyn puun hedelmä on makea.

Neapelissa asui kerran rikas kauppias nimeltä Jacob Morel, jolla oli tapana kehua, ettei hän yli kolmeenkymmeneen vuoteen ollut astunut askeltakaan tuon kaupungin ulkopuolelle. Joku sattui siitä kertomaan Neapelin silloiselle hallitsijalle, ja tämä silloin kielsi Morelia suuren sakon uhalla poistumasta maasta. Tästä kiellosta tiedon saatuaan kauppias vain nauroi, sillä han luuli olevan mitä helpointa noudattaa sitä, koska kerran niin kauan oli jaksanut pysyä kaupungissa. Mutta jo muutamain viikkojen kuluttua alkoi häntä suuresti vaivata tuo pakko, jonka alaiseksi hän oli joutunut, ja vielä muutamain viikkojen perästä hänessä äkkiä heräsi niin voimakas matkustamishalu, ettei hän voinut sitä voittaa. Hän päätti maksaa uhkasakon ja läksi ulkomaamatkalle.

Pääsemättömissä.

Eräs herrasmies on pelastanut elähtäneen neitosen hukkumasta. Pääsäkseen pelastetun kovin hellistä kiitollisuuden osotuksista, pelastaja vihdoin sanoi: — Pyydan huomauttaa, että minä jo olen naimisissa.

Neiti: — Oi, minä kyllä saatan mennä naimisiin eronneenkin kanssa!

Olikohan tahallinen painovirhe?

Italialaisen Secolo lehden mukaan on Milanossa laskettu liikkeelle noin 40,000 leipäkorttia, joissa "Pane" (leipää) sanan sijasta on "Pace" (rauhaa). Asianomainen kirjapainaja on oitis vangittu.

Pitkiä puita.

Californian kuuluisista "isoista puista" korkein on 325 jalkaa pitkä. Australian suurista kumipuista monet lajit kasvavat yli 400 jalkaa korkeiksi. Kaakkoisessa Australiassa on kaadettu 471 jalkaa pitkä jättiläinen, jota väitetään pisimmäksi puuksi mitä tunnetaan. Kumipuut kasvavat hyvin joutuisasti.

"JA".

Yliopistosta päästötodistuksen saanut nuori mies käy sanomassa jäähyväiset rehtorille hänen virkahuoneessaan.

"Minua suuresti ilahuttaa", lausuu hänelle rehtori isällisesti, "että te, olette kunnialla suorittanut tutkintonne. Nyt menkää Herran haltuun ja pankaa mennessänne porstuan ovi huolellisesti kiinni".

Toivomus sekin.

Rouva (miehelleen): — Ajatteles, että Maukosen rouva, joka aina esiintyy niin hienona, kuuluu ennen naimisiin menoaan olleen — keittäjätär!

Herra: — Toivoisin, että sinäkin olisit joskus ollut keittäjättärenä.

Järjestömme asioita

LÄNSIPIIRIN PUHUJAN MATKA WASHINGTONISSA.

HUHTIKUULLA:
Raymond ..... 28—29 "
Tono ..... 30 "

TOUKOKUULLA:
Winlock ..... 1—3"
Vader ..... 2"
Mt. Solo ..... 4—5"
Puolangan hillillä ..... 6"
Woodland ..... 7—8"
Little Kalama ..... 9"
Ilwaco ..... 11—12"
Deep River (Puhuja tulee, jos osasto katsoo voivansa järjestää puhetilaisuuden.)

S. s. osastot! Valmistakaa Toverin Hautamäelle niin hyvä puhetilaisuus kuin mahdollista, ilmottamalla jo niin ajoissa, että kaikki voivat järjestää asiansa siten, ettei kukaan voi syyttää muita kuin itseään, jos ei saavu kuulemaan. Järjestäkää iltamia, jos ei useammaksi, niin yhdeksi illaksi, sillä toveri Hautamäen laista puhujaa ette ole aina tilaisuudessa saamaan yhdeksi ohjelman suorittajaksi. Tiedämme hyvin, että meitä kynitään yhtenään, mutta meidän on kulujen edessä seisottava, jotka jo olemme asiasta kuusalla.

Toveruudella, Wash. Suom. Valtiokomitea.

Iltamatulot tulevat Länsipiirin agitatsionikassaan.

"Itsenäiset" maanviljelijät alkavat huomata epäitsenäisyytensä

Paljon on tässä maassa suoranaisia palkkatyöläisiäkin, jotka kuvittelevat olevansa itsenäisiä, vapaita, kenestäkään taloudellisesti riippumattomia kansalaisia. Mutta maataviljelevä väestön osa se on, pienen pientä poikkeusta lukuunottamatta, käsittänyt yksilöllisen itsenäisyytensä vallan ikuisesti horjumattomaksi, kunhan se vain voi saada aina hallitukseen sellaiset "hyvät miehet", jotka säilyttävät vanhat ja hyvät perinnäistavat ulkopuolisilta vaikutteilta koskemattomina. Että valtio ottaisi kontrollinsa alaiseksi maanviljelystuotannon ja -jaon, kuten sosialistit ovat vaatineet, se on ollut amerikalaiselle maanviljelijälle kauhistus. Kuinka, on maanviljelijä sanonut, minultako otettaisiin oikeus määrätä tuotantoni tuloksista?! Ja kun olemme selittäneet että ettehän te sitä nytkään määrää, vaan tuotteillanne keinottelevat trustit sen tekevät, on maanviljelijä, hiukan mietittyään, vastannut: Me valitsemme hallituksen sellaisen, joka hävittää trustit. Tuohon suuntaan se on väittely käynyt.

Parhaallaan elettävämme aika on kuitenkin ravistellut "itsenäisyyden" uneen tuuditettua maanviljelijää kovakouraisesti. Maanviljelijä hieroo unta silmistään ja kun alkaa huomata nukkuneensa ja nähneensä vain "itsenäisyyden" kaunista unta, hätäytyy hän ja alkaa hakea turvaa **itselleen** maanviljelijäin liittoutumisesta hävittääkseen sen, jonka luulee hävittäjäkseen ja itsenäisyytensä riistäjäksi. Hävittääkseen trustit, perustavat he "puolueettomien liittoja" viemään maanviljelijän valtiollisia asioita eteenpäin, muodostetaan osto- ja myyntikuntia, perustetaan lehmäyhdistyksiä, yhteismeijereitä; mutta trusti ei vain hellitä otteistaan. Se ikäänkuin ilkkuu nähdessään maanviljelijän hätäänтynеet liikkeet, tietäen että niin kauan kuin maanviljelijä touhuaa puolueettomuusliitoissa, lehmäyhdistyksissä y. m. samanluontoisissa puuhissa, joiden tarkotus ei ole koko vallitsevan järjestelmän muuto; niin kauan on trustin valta määräjänä.

On mielenkiintoista nähdä nyt samat maanviljelijät, jotka, ei enempää kuin yksi ja puoli vuotta jäljellepäin, nyrkkiä pöytään lyöden tukkivat sosialistien suun, kun tahdoimme selittää yhteiskunnallisen omistusoikeuden välttämättömyyttä ja valtion kontrolliä tavaratuotantoon ja -jakoon, nyt tavattomalla kiireellä — esim. Washingtonin valtion maitotaloustuotantoa harjottavien kauntien maanviljelijät — hommaamassa lähetystöä maan pääkaupunkiin, jolle lähetystölle tulee tehtäväksi esittää, että hallitus aivan yksityiskohtia myöten ottaa määrätäkseen heidän tuotteittensa kuin myöskin heidän taloutensa ostettavien tavaroiden hinnat ja että valtio suoranaisesti valvoo koko tätä välttämätöntä tuotantoa ja jakoa. Karjatuotannolla huijaavat trustit olevan järjestelmän välttämättömyydellä kehittivät asiat tähän pisteeseen. Voimakkaammin tähän maanviljelijäin heräämiseen vaikutti länsirannikon maitotaloutta määrävä Continental yhtiö. Kun tämä trusti oli pakotettu, työläistensä järjestymisen takia, nostamaan hiukan palkkoja ja lyhentämään työaikaa, kaksinkertaistutti se tuotteidensa uolosmyyntihinnat, selittäen että näin täytyy työläisten kohtuuttomat vaatimukset yleisöllä korvauttaa.

Tämä ei tietenkään olisi vielä saanut maanviljelijöitä liikehtimään, sillä eihän se tämä toimenpide koskenut heitä, mutta trusti ei suinkaan menetellyt yksipuolisesti. Se alensi myöskin maidon sisäänostohinnat samoilla perusteilla. Karjanomistajat säpsähtivät iskusta. Ryhdyttiin vastatoimenpiteisiin, alettiin suunnitella maidon tuottajain yhdistystä, joka rupeaisi kontrolleeraamaan tuotantoa ja jakoa. Washingtonin eräillä perukoilla saatiin ukot liikkeelle. Mutta kun he ryhtyivät toimintaa suunnittelemaan, niin huomasivat he olevansa asemassa, josta ei voidakaan nousta enää lehmäyhdistyksen avulla; näkivät miljoonia dollareita ja suuria tehtaita omaavan trustin, jonka renkejä he enää olivat; näkivät vielä toisia trusteja, joilta he joutuivat ostoksensa tekemään; näkivät olevansa näiden trustien käsissä avuttoman asemansa ja pelastumisen mahdotto maksi muuten kuin hakemalla turvaa hallitukselta, että hallitus ottaisi määrätäkseen hinnat ja tarkastaisi heidän tuottamansa ja kuluttamansa tavarain arvon; että he tulisivat valtion käskyläi-